

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2CdoPr/3/2024
Identifikačné číslo spisu:	1320207175
Dátum vydania rozhodnutia:	20.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1320207175.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: K. K., nar. M., bytom F., zast. Advokátska kancelária RELEVANS, s. r. o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8A, Bratislava, IČO: 47 232 471, proti žalovanému: Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku, so sídlom Palisády 46, Bratislava, IČO: 00 179 213, zast. SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., so sídlom Štefánikova 8, Bratislava, IČO: 36 853 186, o priznanie nárokov zamestnanca a zaplatenie nemajetkovej ujmy, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV (pôvodne Okresný súd Bratislava III) pod sp. zn. B3-24Cpr/20/2020, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. mája 2023 sp. zn. 10CoPr/10/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný m á proti žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (po zmene súdnej mapy Mestský súd Bratislava IV, ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 18. marca 2022 č. k. 24Cpr/20/2020-326 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“ alebo „rozsudok súdu prvej inštancie“) žalobu v celom rozsahu zamietol (prvá výroková veta). Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania v plnom rozsahu (druhá výroková veta).

1.1. Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu vyplýva, že žalobca s a žalobou domáhal, aby súd i) zaviazal žalovaného k tomu, že nebude prihladať na disciplinárne rozhodnutie predsedníctva Šarišsko-zemplínskeho seniorátu Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku (ECAV) z 8. januára 2020 a na disciplinárne rozhodnutie presbyterstva Šarišsko-zemplínskeho seniorátu ECAV z 29. júna 2020 č. 195/2020, ktorými došlo k disciplinárnemu postihu žalobcu a žalovanému uloží povinnosť zaviazat' všetky svoje organizačné jednotky, aby na tieto disciplinárne rozhodnutia neprihliadali; ii) žalovanému uloží povinnosť zdržať sa prenasledovania a iného postihovania žalobcu za to, že podal oznámenie o protispoločenskej činnosti predstaviteľov žalovaného a povinnosť zaviazat' všetky svoje organizačné jednotky, aby s a zdržali prenasledovania a iného postihovania žalobcu z a t o , že podal

oznámenie o protispoločenskej činnosti predstaviteľov žalovaného; iii) žalovanému uloží povinnosť zaslať žalobcovi a každému cirkevnému zboru ECAV písomné ospravedlnenie s nasledovným znením: „Vyhlásenie k postihovaniu pána K.. Evanjelická cirkev prostredníctvom svojich organizačných jednotiek postihovala S. K., zborového farára Cirkevného zboru K.. Postihovanie pána D. spočívalo v jeho disciplinárnom potrestaní a vyradení jeho osoby z voľby biskupa Východného dištriktu. K postihovaniu pána K. Evanjelická cirkev pristúpila z dôvodu, že pán K. verejne poukazoval na kauzy Evanjelickej cirkvi, teda, že podal oznámenie o protispoločenskej činnosti jej predstaviteľov. Týmto postihovaním preto Evanjelická cirkev porušila práva pána K. ako svojho zamestnanca v zmysle § 13 ods. 3 Zákonníka práce, preto sa mu týmto ospravedľuje“, a takéto ospravedlnenie zverejniť aj na svojej oficiálnej internetovej stránke, a to v časti, kde žalovaný zverejňuje svoje stanoviská a vyjadrenia. Žalobca napokon žiadal zviazať žalovaného k náhrade trov konania; dňa 1. februára 2022 žalobca voči žalovanému uplatnil aj nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 3.000 eur.

1.2. Žalobca žalobu odôvodnil v podstate tým, že má uzatvorenú pracovnú zmluvu s Evanjelickou cirkvou, jej seniorátom ako organizačnou zložkou. Žalobca tvrdil, že podal oznámenie o protispoločenskej činnosti predstaviteľov Evanjelickej cirkvi, a to vo verejných vyhláseniach, v článkoch zverejnených v médiách určených evanjelickej verejnosti, v príspevkoch na konferencii „Hluchoslepota v cirkvi“ a na konvente cirkevného zboru; poukazoval pritom na kauzy súčasného vedenia Evanjelickej cirkvi, kauzu S. F., kauzu spoločnosti W. a kauzu účelového zariadenia H. I.. Žalobca tvrdil, že práve v dôsledku tejto jeho činnosti poukazujúcej na protispoločenskú činnosť predstaviteľov Evanjelickej cirkvi bol na kandidačnej porade konanej 30. septembra 2019 vyradený z voľby na biskupa Východného dištriktu a na základe disciplinárneho rozhodnutia predsedníctva Šarišsko-zemplínskeho seniorátu z 8. januára 2020 bol podmienene odvolaný z funkcie zborového farára, a to s podmienkou na jeden rok. Disciplinárne rozhodnutie bolo potvrdené rozhodnutím presbyterstva Seniorátu č. 195/2020 z 29. júna 2020.

1.3. Žalovaný s podanou žalobou nesúhlasil, žiadal ju zamietnuť a uplatnil nárok na náhradu trov konania. Potvrdil, že žalobca jej dlhoročný zamestnanec Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku (ECAV), pôsobiaci ako zborový farár v cirkevnom zbore ECAV na Slovensku v K. na základe pracovnej zmluvy z 10. marca 2004. Uplatnené nároky považoval za neštandardné, u ktorých sa nedá identifikovať ich právny základ; súd nemôže žalobcovi priznať nároky, ktorých judikovanie právny poriadok nepripúšťa; žalovanému nemožno súdnym rozhodnutím uložiť povinnosť, ktorá nevyplýva z hmotného alebo procesného práva. Ani v teoretickej rovine tak nemožno pripustiť, aby súd žalovanému uložil povinnosť „neprihliadať na vlastné disciplinárne rozhodnutie“ a touto povinnosťou „zviazať“ v rovnakom rozsahu aj všetky svoje organizačné jednotky“. Žalovaný tiež namietal, že štátna moc nie je oprávnená zasahovať do zvrchovaného výkonu kompetencií vnútorných orgánov riadne registrovaných cirkví. Pokiaľ žalobca uplatnil aj satisfakčný nárok, jeho obsahom nemôžu byť nekonkrétne sentencie o protiprávnej činnosti, formulované zovšeobecňujúco a bez časových a vecných súvislostí, doplnené špekulatívnym konštatovaním, v zmysle ktorého sa za túto činnosť žalovaný žalobcovi ospravedľuje. Civilné sporové konanie nemôže slúžiť jednotlivcom na excentrické uplatňovanie fiktívnych nárokov bez legálneho základu a nemôže byť zneužitá ako nástroj individuálnej pomsty alebo nápravy subjektívne pociťovanej krivdy spojenej s disciplinárnym konaním ECAV, ako aj s neúspešnou kandidatúrou žalobcu vo voľbách biskupa Východného dištriktu.

1.4. Súd prvej inštalácie vykonal dokazovanie na pojednávaní; vec právne posúdil podľa čl. 24 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 2 ods. 1, čl. 3 ods. 1, čl. 6 ods. 2 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami, ako aj podľa § 3 ods. 3 a § 13 ods. 3 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (ďalej len „zákon č. 311/2001 Z. z.“ alebo „Zákonník práce“).

1.5. Okresný súd uplatnený nárok nepovažoval za pracovnoprávny; z o žaloby mu bolo zrejmé, že žalobca sa domáhal ochrany pred výkonom tých vnútorných kompetencií cirkvi, na ktoré má cirkev výlučné právo, a ktoré súvisia s duchovnou činnosťou žalobcu ako zborového farára. S poukazom na čl. 6 ods. 2 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a registrovanými cirkvami a náboženskými

spoločnosťami okresný súd uzavrel, že žalovaný má výlučné právo podľa vlastných vnútorných predpisov nielen voliť a vymenovať svojich členov do cirkevnej služby, prekladať ich, ale a j ich odvolávať a rozhodovať o zániku cirkevnej služby. Svoje závery oprel o rozhodnutia vyšších súdnych autorít; konkrétne poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 27. septembra 2018 sp. zn. IV. ÚS 538/2018 (pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie svojich práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky rozhodnutím cirkevných orgánov, Ústavný súd Slovenskej republiky nedisponuje právomocou konať a rozhodnúť o nej, keďže cirkevné orgány postupujú v súlade s vlastnými pravidlami (cirkevným právom) a nezávisle od štátu, pričom ich rozhodnutia nie sú štátnou mocou vynútiteľné a štát do práv a povinností z týchto rozhodnutí nemôže zasahovať); rozhodnutie ústavného súdu zo 7. októbra 2004 sp. zn. III. ÚS 292/2004, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. januára 2011 sp. zn. 8Cžo/395/2009, rozhodnutie najvyššieho súdu z 25. novembra 1994 sp. zn. 3Sž/35/1994 (publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod publikačným číslom R 90/1994). Žaloba tiež nemohla obstáť ako antidiskriminačná žaloba z dôvodu, že zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 365/2004 Z. z.“ alebo „antidiskriminačný zákon“) sa uplatňuje len v oblastiach, ktoré sú v tomto zákone uvedené a nie je možné ho aplikovať na ustanovovanie členov cirkvi do cirkevnej služby a ani na podmienkové odvolanie z tejto služby. Štát totiž garantuje cirkvám, že je to ich výlučné právo. Žalobca napokon netvrdil a nepreukázal také skutočnosti, že sa s ním zaobchádzalo menej priaznivo ako s a zaobchádza, zaobchádzalo, alebo by s a mohlo zaobchádzať s inou osobou v porovnateľnej situácii. Súd prvej inštancie napokon riešil aj otázku, čo je „oznámením protispoločenskej činnosti“; zaujal záver, že pojmy „oznámenie“ a „protispoločenská činnosť“ si žalobca vyložil neprípustne široko. Na základe uvedených záverov okresný súd žalobu ako nedôvodnú zamietol; uzavrel, že podmienkové disciplinárne potrestanie žalobcu bolo výlučným právom cirkvi, ktoré nie je súd oprávnený preskúmať a na základe jeho preskúmania ukladať žalovanému akékoľvek povinnosti. Postupom žalovaného nedošlo, ani nemohlo dôjsť, k diskriminácii žalobcu. Nezistil porušenie osobnostných práv žalobcu chránených Občianskym zákonníkom.

1.6. O trovách konania okresný súd rozhodol pri aplikácii § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 30. mája 2023 č. k. 10CoPr/10/2022-422 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (prvá výroková veta); žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania (druhá výroková veta).

2.1. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP; so závermi súdu prvej inštancie sa v celom rozsahu stotožnil. Konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie z hľadiska žalobcom požadovaných výrokov; skutkový stav zistil a ustálil zo zhodných a nepopretých tvrdení strán sporu a listinných dôkazov; skutkový stav ani nebol medzi stranami sporný. Odvolací súd konštatoval, že rozhodnutie okresného súdu bolo riadne odôvodnené; s právnymi závermi súdu prvej inštancie súhlasil a odkázal na ne.

2.2. Odvolací súd tak súhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že vo veci nejde o pracovnoprávny spor; ak žalobca žiadal uloženie povinnosti neprihliadať na disciplinárne rozhodnutia a povinnosti zdržať sa prenasledovania a iného postihovania žalobcu, bolo pre odvolací súd zrejmé, že žiadal zásah rozhodnutia všeobecného súdu do iných záležitostí žalovaného, ktoré si cirkev spravuje nezávisle o d štátu sama, podľa svojich vnútorných predpisov. Uloženie požadovaných povinností nemá oporu v zákone; žiadané uloženie povinnosti nevyplýva zo žiadneho hmotnoprávneho predpisu a prípadné rozhodnutie, ktoré je v časti požadovaného uloženia všeobecnej a nekonkrétnej povinnosti žalovanému zdržať sa prenasledovania a postihovania žalobcu, by bolo materiálne nevykonateľné. Ani odvolací súd nemal pochybnosť o tom, že žalobca s a nedomáhal ochrany súdu ako zamestnanec žalovaného podľa Zákonníka práce alebo ochrany pred diskrimináciou podľa antidiskriminačného zákona, ale žiadal akúsi preventívnu všeobecnú ochranu pred výkonom vnútorných kompetencií cirkvi.

2.3. Odvolací súd poukázal na osobitné postavenie cirkví a náboženských spoločností v právnom poriadku Slovenskej republiky, keď majú garantovanú istú formu nezávislosti od štátnej moci. Cirkvi pri výkone práva voliť, vymenúvať, prekladať, odvolávať a rozhodovať o zániku cirkevnej služby svojich členov, sa riadia svojimi vlastnými vnútornými pravidlami, cirkevnými zákonmi a do výkonu týchto kompetencií nie je štátna moc oprávnená zasahovať. Štát navyše vo vzťahu k disciplinárnemu opatreniu cirkvi nie je oprávnený takéto rozhodnutie podrobiť súdnemu prieskumu. Ak žalobca v odvolaní poukazoval na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2001 sp. zn. III. ÚS 64/2000 odvolací súd zdôraznil, že tento nález bol prijatý ešte pred vyhlásením Zmluvy medzi Slovenskou republikou a registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami (ďalej aj „Zmluva“) v zbierke zákonov dňa 18. mája 2002 pod č. 250/2002 Z. z. Navyše, § 3 ods. 3 Zákonníka práce zakotvuje subsidiárnu pôsobnosť Zákonníka práce na pracovnoprávne vzťahy zamestnancov cirkví a náboženských spoločností, avšak iba v prípade ak Zmluva medzi Slovenskou republikou a registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami alebo vnútorné predpisy žalovaného neustanovujú inak. Iba tá časť pracovného pomeru, ktorá nie je upravená v Zmluve alebo v interných predpisoch cirkvi sa bude spravovať režimom Zákonníka práce. Nález, ktorým argumentoval žalobca, sa týkal mzdových nárokov priznávaných zamestnancom Zákonníkom práce; žalobca v spore mzdové nároky z pracovného pomeru neuplatňoval a jeho pracovný pomer u žalovaného trvá. Nález, na ktorý poukazoval žalobca, tak nie je vo veci priamo aplikovateľný. Napokon ak žalobca mal za to, že jeho konkrétne právo bolo porušené alebo ohrozené, mohol zvážiť domáhať sa ochrany svojich práv na cirkevnom súde.

2.4. Za správny považoval odvolací súd aj záver súdu prvej inštancie, že žaloba žalobcu nemohla obstať ani ako antidiskriminačná, pretože žalobca v spore neuviedol také skutočnosti, z ktorých by mu bolo možné usudzovať, že skutočne dochádza zo strany žalovaného k jeho diskriminácii. Súd prvej inštancie vec správne právne posúdil aj vo vzťahu k záveru, že žalobca nie je oznamovateľom protispoločenskej činnosti; Zákonník práce nedefinuje, čo sa presne rozumie pod pojmom oznámenie protispoločenskej činnosti a jeho interpretáciu ponechal na súdoch. Podľa názoru odvolacieho súdu úmyslom zákonodarcu pri koncipovaní právnej normy bolo poskytnúť ochranu tým zamestnancom, ktorí podali na iného zamestnanca alebo zamestnávateľa sťažnosť, žalobu, návrh na začatie trestného stíhania alebo iné oznámenie o kriminalite alebo inej protispoločenskej činnosti. Je zrejmé, že z a oznamovateľa protispoločenskej činnosti sa považuje výhradne taká osoba, ktorá podá sťažnosť, žalobu, návrh na začatie trestného stíhania alebo iné oznámenie s cieľom nielen na určité nezákonné, resp. protispoločenské konania poukázať, ale aby za takéto konanie boli vyvozené dôsledky a bola uskutočnená náprava. V zhode so závermi súdu prvej inštancie odvolací súd konštatoval, že žalobca žiadne relevantné oznámenie protispoločenskej činnosti neurobil; z ním predložených dôkazov nevyplynulo, že by práve on nejakú protispoločenskú činnosť žalovaného, resp. jeho predstaviteľov vôbec odhalil.

2.5. Iba poukazovanie na určité kauzy žalovaného z minulosti prostredníctvom novinových článkov, resp. vystupovaním na konferenciách určených evanjelickej verejnosti, nie je možné považovať za oznámenie protispoločenskej činnosti tak, ako má na mysli Zákonník práce. Záver súdu prvej inštancie v tomto smere považoval odvolací súd za správny. Ak žalobca v odvolaní tvrdil, že bol disciplinárne postihnutý práve z dôvodu, že poukazoval na kauzy žalovaného, odvolací súd zdôraznil, že žalobca sám uviedol, že disciplinárne konanie voči jeho osobe bolo začaté z dôvodu, že opakovane neumožnil kontrolnú návštevu predstaviteľov Seniorátu v Cirkevnom zbore K., v požadovanej lehote Seniorátu neodovzdal kňazskú správu za rok 2018 a zápisnicu z výročného konventu Cirkevného zboru K. za rok 2018. Žalobca spáchanie previnení nepoprel; z uvedeného dôvodu nebolo možné súhlasiť s tvrdením žalobcu, že disciplinárne konanie bolo iniciované a disciplinárny trest bol uložený výlučne z dôvodu, že údajne podal oznámenie o protispoločenskej činnosti.

2.6. Napokon, podľa záverov odvolacieho súdu súd prvej inštancie rozhodol správne, keď žalobu zamietol aj v časti, v ktorej sa žalobca domáhal zaslania ospravedlnenia zo strany žalobcu a jeho zverejnenia na webovej stránke žalovaného a náhrady nemajetkovej ujmy.

2.7. Náhradu trov odvolacieho konania priznal odvolací súd podľa princípu úspechu v odvolacom konaní v plnom rozsahu žalovanému.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodil výlučne z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP; navrhol, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3.1. Dovolateľ tvrdil, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Namietal, že súd prvej inštancie a odvolací súd pochybili, že sa žiadnym spôsobom nevysporiadali s tým, či v prejednávanej veci nie je potrebné aplikovať aj právo Európskej únie a prejednávanú vec posudzovali nesprávne výlučne v optike slovenských právnych predpisov. Ak nižšie súdy svoje rozhodnutie založili na viacerých rozhodnutiach najvyšších súdnych autorít, tieto neboli podľa názoru dovolateľa aplikovateľné; aplikovateľný bol záver vyplývajúci z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 64/2000, ktorý ale nižšie súdy odmietli aplikovať.

3.2. Pokiaľ dovolateľ vyvodil prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, definoval nasledovnú právnu otázku:

Má sa právo Európskej únie, predovšetkým čl. 21 Charty základných práv Európskej únie v spojení s čl. 2 ods. 1 a čl. 4 ods. 2 Smernice Rady 2000/78/ER z 27. novembra 2000, ktoré ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani, vykladať v tom zmysle, že bráni takému výkladu vnútroštátnej právnej úpravy, podľa ktorého by sa na zamestnancov, ktorí sú duchovnými v pracovnom pomere s cirkvami a náboženskými spoločnosťami, nevzťahoval zákaz diskriminácie z dôvodu slobody cirkví a náboženských spoločností garantovanej vnútroštátnymi predpismi, zatiaľ čo na iných zamestnancov, ktorí nie sú duchovnými cirkví a náboženských spoločností a nespádajú pod výnimku uvedenú v čl. 4 ods. 2 Smernice alebo nie sú zamestnancami cirkví a náboženských spoločností, sa zákaz diskriminácie uplatní?

Nastolenú právnu otázku považoval dovolateľ za otázku zásadného právneho významu, od vyriešenia ktorej závisel rozsudok odvolacieho súdu, a ktorú odvolací súd vôbec neposudzoval. Ak rozhodnutie v spore záviselo od posúdenia vyššie uvedenej právnej otázky, súdom nižších inštancií nič nebránilo, aby konanie prerušili a požiadali o výklad tejto otázky Súdny dvor Európskej únie.

3.3. Dovolateľ vo vzťahu k položenej právnej otázke uviedol, aby v prípade, ak dovolací súd dospeje k záveru, že položená právna otázka, ktorou odôvodnil prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP už v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu vyriešená bola, dovolanie bude prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP; poukázal v tomto smere na právny názor ústavného súdu vyslovený v náleze sp. zn. I. ÚS 51/2020.

3.4. S poukazom na závery vyslovené súdmi nižších inštancií dovolateľ tvrdil nutnosť aplikácie práva Európskej únie na prejednávanú vec, ktorá sa týka vzťahu štátu a cirkví a náboženských spoločností a ochrany zamestnanca pred diskrimináciou zo strany zamestnávateľa; zásadnou otázkou bola otázka, či štát môže zasiahnuť do autonómneho rozhodovania cirkví a náboženských spoločností v prípade, keď jeden z účastníkov konania je cirkevnými orgánmi diskriminovaný a v disciplinárnom konaní pred cirkevnými orgánmi namieta porušenie zásady rovnakého zaobchádzania a zákazu diskriminácie, resp., či je štát oprávnený zasiahnuť, ak je zamestnanec cirkvi diskriminovaný orgánmi štátu.

3.5. Dovolateľ poukázal na právnu úpravu Európskej únie, ústavnoprávne východiská, Zmluvu medzi Slovenskou republikou a registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami a zákon o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností (zákon č. 308/1991 Zb.), z ktorých vyvodil, že sloboda a právne postavenie cirkví a náboženských spoločností na Slovensku sú garantované súborom právnych noriem vychádzajúcich z práva únie, ako aj z práva Slovenskej republiky; sloboda cirkví a náboženských spoločností však nie je na Slovensku neobmedzená; činnosť cirkví a náboženských spoločností nesmie byť v rozpore s ústavou a nesmie ohrozovať práva a slobody iných. Podľa jeho názoru diskriminácia osôb z dôvodu viery alebo náboženstva môže spočívať v prístupe osôb k zamestnaniu a výkone zamestnania v cirkvi alebo zamestnaniach, kde požiadavky na výkon pracovnej

činnosti určuje cirkev a tiež v prístupe zamestnancov cirkvi k právu na spravodlivý proces, resp. na prieskum rozhodnutí cirkevných autorít všeobecnými súdmi. Mal a to, že rozdielne zaobchádzanie s jeho osobou bolo založené na náboženstve a jeho príslušnosti k ECAV; nebolo základné, ani oprávnené, ani primerané. Diskrimináciu videl aj v tom, že mu bolo postupom odvolacieho súdu v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia odňaté právo na spravodlivý proces. Pre žalobcu rozhodnutia súdov nižších inštancií znamenajú, že práve pre jeho príslušnosť k ECAV všeobecné súdy nemôžu (resp. nechcú) o jeho žalobe rozhodnúť podľa pracovnoprávných sporov. Práve v uvedenom videl žalobca priamu diskrimináciu na základe náboženstva a viery zakázanú chartou a smernicou.

3.6. Dovolateľ tvrdil, že v žalobe nežiadal o prehodnotenie alebo zrušenie disciplinárneho rozhodnutia a odvolacieho disciplinárneho rozhodnutia ECAV; domáhal sa a primeraného zadostučinenia vo forme verejného ospravedlnenia ECAV; pre tento záver by všeobecný súd musel konštatovať porušenie práva žalobcu na rovnaké zaobchádzanie. Tvrdil, že autonómia rozhodnutí cirkvi a náboženských spoločností sa nemôže týkať oblasti, ktoré priamo nesúvisia s činnosťou a poslaním cirkvi; zo strany žalobcu vo vytýkaných činnostiach išlo o administratívne činnosti, pri ktorých nie je možné hovoriť o tom, že ide o činnosti s ohľadom na základné poslanie a ducha ECAV. Súdny nižších inštancií nedostatočne skúmali, či za takých podmienok môže všeobecný súd zasiahnuť do autonómie ECAV, a či ECAV vykonávala svoje právo voči žalobcovi v zákonnom rozsahu.

3.7. Dovolateľ tvrdil, že súdy nižších inštancií mali povinnosť zaujať konformný výklad v súlade cieľmi smernice. Navrhol, aby dovolací súd, ak by mal pochybnosť, či je vnútroštátny súd oprávnený zasiahnuť do slobody cirkvi a náboženských spoločností tým, že bude vykladať vnútroštátne právo s ohľadom na cieľ smernice, inicioval konanie o nasledovných predbežných otázkach na Súdnom dvore Európskej únie:

a/ Má sa čl. 21 Charty v spojení s čl. 2 ods. 1 a čl. 4 ods. 2 Smernice, vykladať v tom zmysle, že bráni takému výkladu vnútroštátnej právnej úpravy, podľa ktorého b y sa na zamestnancov, ktorí sú duchovnými v pracovnom pomere s cirkvami a náboženskými spoločnosťami, nevzťahoval zákaz diskriminácie z dôvodu slobody cirkvi a náboženských spoločností garantovanej vnútroštátnymi predpismi, zatiaľ čo na iných zamestnancov, ktorí nie sú duchovnými cirkvi a náboženských spoločností a nespádajú pod výnimku uvedenú v čl. 4 ods. 2 Smernice alebo nie sú zamestnancami cirkvi a náboženských spoločností, sa zákaz diskriminácie uplatní?

b/ Má sa čl. 4 ods. 2 Smernice vykladať v tom zmysle, že cirkev ako zamestnávateľ je oprávnená prijať voči svojmu zamestnancovi, či už duchovnému alebo laickému, aj také disciplinárne rozhodnutie, ktorou by musela zohľadniť zásadu rovnakého zaobchádzania, a že takéto rozhodnutie cirkvi nie je preskúmateľné štátnym súdom z dôvodu slobody cirkvi a náboženských spoločností garantovanej vnútroštátnymi predpismi?

3.8. Nesprávne právne posúdenie veci dovolateľ namietol a j z hľadiska aplikácie slovenského práva; tvrdil, že na jednej strane je právne postavenie cirkvi na Slovensku garantované súborom právnych noriem, avšak táto sloboda nie je neobmedzená. Poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 64/2000; ako aj na závery odvolacieho súdu vo vzťahu ku konštatovaniu, že registrovaná cirkev výlučne podľa svojich vnútorných pravidiel rozhoduje o vzniku a zániku cirkevnej služby svojich členov. Zo žiadneho ustanovenia zákona o postavení cirkvi nevyplýva, že by vnútrocirkevná autonómia mala zahŕňať aj akceptáciu postupu cirkvi, ktorý je v rozpore s právami iných osôb, ktoré stoja mimo cirkvi alebo sú jej zamestnancami. Navyše, zo zákona o postavení cirkvi vyplýva, že činnosť cirkvi a náboženských spoločností nesmie byť v rozpore s ústavou a nesmie ohrozovať práva a slobody druhých. Odvolací súd tak vec nesprávne právne posúdil, keď zahrnul oprávnenie ECAV vykonávať práva a povinnosti zamestnávateľa voči svojim zamestnancom pod právo ECAV voliť, vymenúvať svojich členov do cirkevnej služby, prekladať ich, rozhodovať o zániku ich cirkevnej služby. Dovolateľ zdôraznil, že odvolací súd sa vôbec nezaoberal otázkou zneužívania práva ECAV ako zamestnávateľa voči žalobcovi a porušením zásady rovnakého zaobchádzania. Žalobca s a totiž domáhal súdneho prieskumu dodržania zásady rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávnom spore so svojim zamestnávateľom, čo je zásadný rozdiel, ktorý odvolací súd nepostrehol a nezohľadnil.

3.9. Dovolateľ zdôraznil existenciu pracovnoprávneho vzťahu medzi ním a ECAV; sudy nižších inšancií boli povinné sa zaoberať otázkou, či a do akej miery sa tento pracovnoprávny vzťah má spravovať Zákonníkom práce. Odvolací súd správne uviedol, že len časť pracovného pomeru, ktorá nie je upravená v zmluve alebo v interných predpisoch sa bude spravovať režimom Zákonníka práce; nie je zrejmé, prečo odvolací súd neskúmal, či interné predpisy ECAV upravujú práva a nároky duchovných v prípade, ak zamestnávateľ voči zamestnancom postupuje v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania alebo dobrými mravmi.

3.10. Dovolateľ napokon zhodne s o žalobnou a odvolacou argumentáciou poukázal na konkrétne skutkové okolnosti, na ktorých založil uplatnený nárok, a to zneužívanie práva ECAV voči žalobcovi a porušenie zásady rovnakého zaobchádzania; jeho údajné previnenia a ich závažnosť vo vzťahu ku kontrolným návštevám ECAV, resp. k neumožneniu kontrolnej návštevy; k neodovzdaniu kňazskej správy a primeranosti trestu.

3.11. Z uvedených skutočností dovolateľ v zhode so svojimi žalobnými tvrdeniami vyvodil porušenie zásady rovnakého zaobchádzania zo strany ECAV, rozdielne zaobchádzanie ECAV vo veci žalobcu a veciach iných osôb a zneužitie práva zo strany ECAV. Uplatnený nárok sa podľa žalobcu mal spravovať antidiskriminačným zákonom, v rámci ktorého platí princíp tzv. obráteného dôkazného bremena. Sudy nižších inšancií nesprávnym právnym posúdením žalovanému neumožnili, aby preukázal, že voči žalobcovi nezneužil svoje právo vyplývajúce z pracovnoprávneho vzťahu tým, že na právny vzťah žalobcu a ECAV nie je možné aplikovať pracovnoprávne predpisy z dôvodu ústavnoprávnej garancie slobody cirkví a náboženských spoločností.

3.12. Dovoláciu argumentáciu žalobca uzavrel tvrdením, že odvolací súd vôbec neposudzoval, či sa na predmetný prípad nevzťahujú predpisy Európskej únie, a to najmä Charta základných práv Európskej únie a Smernica Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000. Odvolací súd pochybil a j pri posudzovaní prípadu podľa slovenského práva; nesprávne zahrnul oprávnenie ECAV vykonávať práva a povinnosti zamestnávateľa voči svojim zamestnancom pod právo ECAV voliť, vymenúvať svojich členov do cirkevnej služby, prekladať ich, odvolávať a rozhodovať o zániku ich cirkevnej služby. Odvolací súd bol povinný zaoberať sa otázkou, či a do akej miery sa pracovnoprávny vzťah žalobcu a ECAV má spravovať Zákonníkom práce; bol povinný aplikovať aj cirkevné právne predpisy ECAV; mal skúmať, či v prejednávanej veci nedošlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávnych vzťahoch. Vyjadril presvedčenie, že skutočným dôvodom jeho disciplinárneho stíhania a potrestania neboli jeho skutky, ktoré mu boli kladené za vinu, ale verejná kritika pomerov v ECAV.

4. Žalovaný v písomnom vyjadrení navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu ako procesne neprípustné postupom podľa § 447 písm. f) CSP odmietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4.1. Žalovaný považoval dovolanie za neprípustné, keďže napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od vyriešenia žalobcom vymedzenej právnej otázky. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí súhlasil s právnym posúdením súdom prvej inšancie, keď ten aplikoval čl. 24 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ustanovenia zmluvy medzi Slovenskou republikou a registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami a § 3 ods. 3 a § 13 ods. 3 Zákonníka práce. Z rozhodnutí súdov nižších inšancií vyplýva, že reflektovali aj ustanovenia zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov vrátane zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

4.2. Žalovaný poukázal na závery, na ktorých sudy nižších inšancií založili svoje rozhodnutia, najmä pokiaľ ide o záver, že zákon č. 365/2004 Z. z. nie je možné aplikovať na ustanovovanie členov cirkvi do cirkevnej služby a ani na podmienené odvolanie z tejto služby, pretože štát garantuje cirkvám, že je to ich výlučné právo.

4.2.1. Odvolací súd vo vzťahu k uplatnenému nároku na zaplatenie zadosťučinenia vo výške 3.000 eur vychádzal zo skutočnosti, že skutkové tvrdenia žalobcu boli len všeobecné a tieto skutočnosti nevyplývali ani z predložených listinných dôkazov; nebola tak naplnená podmienka, že žalobca oznámil súdu skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo.

4.2.2. Súd nižších inštancií žalobcu nepovažovali za oznamovateľa protispoločenskej činnosti; sám žalobca pokiaľ ide o disciplinárne postihnutie uviedol, že disciplinárne konanie voči jeho osobe bolo začaté z dôvodu, že opakovane neumožnil kontrolnú návštevu a neodovzdal kňazskú správu za rok 2018 a zápisnicu z výročného konventu za rok 2018. Odvolací súd v tomto smere uzavrel, že nemožno súhlasiť s tvrdením žalobcu, že disciplinárne konanie bolo iniciované a disciplinárny trest bol uložený výlučne z dôvodu, že údajne podal oznámenie o protispoločenskej činnosti. Ak žalobca nebol oznamovateľom protispoločenskej činnosti, nemohlo z tohto dôvodu dôjsť k jeho diskriminácii. Žalovaný v tomto smere poukázal na to, že odvolací súd upriamil pozornosť žalobcu na skutočnosť, že ako člen cirkvi nezvolil správny procesný postup pri uplatňovaní svojich práv.

4.3. Pokiaľ ide o výklad žalobcom uvádzanej smernice, tento podľa názoru žalovaného nie je potrebný, nakoľko táto smernica bola riadne transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky prostredníctvom osobitného zákona v roku 2004. Súd v prejednávanej veci nevykonávali právo Európskej únie v zmysle čl. 51 Charty.

4.4. Vo vzťahu k potrebe uplatnenia interpretačnej a kontrolnej funkcie Charty žalovaný zdôraznil, že je potrebné, aby strana pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky dokázala nielen tvrdiť, ale aj skutkovo a právne podložiť, že Charta má byť minimálne argumentom alebo súčasťou právneho základu na rozhodnutie vo veci. V tomto smere poukázal na záver právnej teórie uvedenej v publikácii Charta základných práv Európskej únie v konaniach pred orgánmi súdnej ochrany v Slovenskej republike. Taktiež poukázal na závery vyplývajúce z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. apríla 2016 sp. zn. 1Sžso/70/2014.

4.5. Žalovaný podnet žalobcu na začatie prejudiciálneho konania považoval za neopodstatnený; podľa jeho názoru predostreté právne otázky nesúvisia s primárnym dôvodom zamietnutia žaloby, ktorým je neunesenie dôkazného bremena ohľadom reálnej diskriminácie. Zodpovedanie navrhnutých otázok by nemalo žiadny vplyv na konečný výsledok sporu, ani keby ich Súdny dvor Európskej únie zodpovedal podľa predstáv žalobcu. Napokon, žalovaný zdôraznil, že doterajšie ústne vyjadrenia žalobcu a jeho rozsiahle písomné podanie neobsahovalo žiadnu zmienku o tom, že by sa mala v danom prípade aplikovať Charta alebo Smernica.

5. Žalobca v ďalšom podaní iba predložil plnomocenstvo na zastupovanie v dovolacom konaní. Ďalšiu relevantnú argumentáciu v písomnom podaní neuviedol.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolaniu nemožno vyhovieť.

7. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016).

8. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Dovolateľ uplatnil výlučne dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Právnym posúdením sa pritom rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu.

13. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

14. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

15. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

16. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, s a vzťahujú výlučne na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou dovolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte len „právna otázka“). Musí byť splnená požiadavka, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a že išlo o jedinú právnu otázku, výlučne na vyriešení ktorej také rozhodnutie záviselo.

17. Najvyšší súd konštantne judikuje vo svojich rozhodnutiach, že len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či

ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Treba zdôrazniť, že o otázku relevantnú z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP sa nejedná pri riešení otázky, či strana sporu uniesla dôkazné bremeno, bremeno procesnej zodpovednosti za výsledok v spore, pretože záver súdu o tom, či strana sporu (ne)uniesla dôkazné bremeno, ktoré ju v tom-ktorom spore zaťažovalo, spočíva v každom jednotlivom prípade na posúdení vysoko individuálnych, konkrétnych skutkových okolnostiach, ktoré súd posudzuje v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov. Dovolací súd totiž nie je v rámci dovolacieho konania oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, keďže je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

18. Z uvedených dôvodov sa dovolací súd preto najskôr zaoberal tým, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či žalobca v podanom dovolaní vôbec nastolil právnu otázku, resp. ním nastolená právna otázka je taká otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pričom uzavrel, že dovolateľom vyslovená právna otázka (pozri bližšie bod 3.2. tohto rozhodnutia), nepredstavuje právnu otázku, ktorú by odvolací súd (alebo aj okresný súd) riešil a na jej riešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Uvedené vyplýva aj zo samotného tvrdenia dovolateľa uvedeného v dovolaní, že ním nastolená otázka je otázka zásadného právneho významu, od ktorej vyriešenia závisel rozsudok odvolacieho súdu, a ktorú „odvolací súd vôbec neposudzoval“.

18.1. Predmet sporu žalobca vymedzil v žalobnej argumentácii, nielen z hľadiska skutkových tvrdení, ale aj z hľadiska ním navrhovaného právneho posúdenia veci. Žalobca nárok uplatnil z hľadiska právnych predpisov Slovenskej republiky; v žalobe, písomných vyjadreniach, ústnych prednesoch a podanom odvolaní nenastolil potrebu aplikácie predpisov Európskej únie. Pokiaľ svoju argumentáciu oprel aj o ustanovenia zákona č. 365/2004 Z. z., práve týmto zákonom sa podľa jeho dôvodovej správy predpokladal ukončiť proces transpozície smerníc Európskej únie do právneho poriadku Slovenskej republiky, a to i) Smernice Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000, ktorá ustanovuje zásadu rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový a etnický pôvod a ii) Smernice Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný princíp rovnakého zaobchádzania v zamestnaní a zárobkovej činnosti (ktorej výkladu sa prostredníctvom položenej právnej otázky v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP domáhal). Z dôvodovej správy vyplýva, že transpozíciou sa naplní záväzok Slovenskej republiky prebrať tzv. antidiskriminačnú legislatívu s tým, že predkladaný návrh zákona (zákon č. 365/2004 Z. z.) ukončuje niekoľkoročný proces, počas ktorého sa antidiskriminačné opatrenia vkladali do jednotlivých zákonov, na ktoré sa dané smernice vzťahujú.

18.2. Inak povedané, žalobca až v dovolacom konaní nastoľuje právnu otázku (ktorá v zásade nie je formulovaná v zmysle, v akom ju predpokladá ustanovenie § 421 ods. 1 CSP), ktorú súdy nižších inštancií neposudzovali, logicky tak na jej posúdení nemohli založiť svoje rozhodnutie, a o d ktorej vyriešenia by napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo. Pripustenie uvedenej právnej otázky dovolateľa by znamenalo „nové“, resp. „ďalšie“ posudzovanie veci, ktorá bola právoplatne rozhodnutá na základe „novej“ právnej argumentácie, ktorú súdy nižších inštancií neposudzovali a právne nehodnotili.

18.3. Žalobca vo vzťahu k transpozícii namietanej smernice ani neuvádza, či namietaná smernica bola do právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaná nesprávne alebo nedostatočne. Napokon z formulácie právnej otázky vyplýva, že nejde o typickú otázku prípustnú podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ale o otázku, ktorá by mohla (mala) byť otázkou vo vzťahu k návrhu na začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom Európskej únie. Základnou úlohou Súdneho dvora Európskej únie je totiž zabezpečiť, aby sa právne predpisy Európskej únie vykladali a uplatňovali rovnakým spôsobom vo všetkých krajinách Európskej únie; preskúmava zákonnosť aktov inštitúcií a dohliada, aby členské krajiny dodržiavali povinnosti stanovené zmluvami; na návrh vnútroštátnych súdov vykladá právo Európskej únie a zabezpečuje tak jednotné uplatňovanie práva Európskej únie. Uvedenému záveru svedčí skutočnosť, že dovolateľ navrhuje, aby dovolací súd inicioval konanie o predbežnej otázke na Súdnom dvore Európskej únie, pričom nastoľuje totožnú otázku, výkladu čl. 21 Charty v spojení s čl. 2 ods. 1 a

čl. 4 ods. 2 Smernice, ako v dovolacej otázke podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

18.4. K prípustnosti nastolenej dovolacej otázky dovolací súd opakovane dodáva, že dovolanie je potrebné považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie; dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012). Dovolacou argumentáciou s vymedzením nastolenej právnej otázky sa v danom prípade dovolateľ domáha práve takéhoto postupu, aby na základe úplne novej právnej argumentácie dovolací súd posúdil vec, ktorá bola právoplatne rozhodnutá.

19. Dovolateľ namietať aj právne posúdenie veci odvolacím súdom z hľadiska slovenského práva. V tomto smere síce uviedol, ako odvolací súd (spolu so súdom prvej inštancie) vec právne posúdili a uviedol, ako mali vec podľa jeho právneho názoru právne posúdiť. V tejto časti dovolacej argumentácie ale absentuje uvedenie konkrétnej právnej otázky, (i) pri riešení ktorej sa mali sudy nižších inšancií odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, (ii) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo (iii) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

20. Iba pre úplnosť dovolací súd uvádza, že žalobca napriek tomu, že tvrdí, že v žalobe nežiadal o prehodnotenie alebo zrušenie disciplinárneho rozhodnutia, resp. odvolacieho disciplinárneho rozhodnutia ECAV, fakticky sa jeho prehodnotenia, resp. neuplatňovania domáha prakticky všetkými navrhovanými výrokmi rozhodnutia (neprihliadať na disciplinárne rozhodnutie; ospravedlnenie za postihovanie žalobcu, ktoré spočívalo v disciplinárnom potrestaní; resp. v postihu vidí aj vyradenie jeho osoby z voľby biskupa). Sudy nižších inšancií správne poukázali na skutočnosť, že disciplinárne rozhodnutie cirkvi nie je rozhodnutím orgánu verejnej správy, a preto nepodlieha súdnemu prieskumu v správnom súdnictve (a už vôbec nie civilnom sporovom konaní); z argumentácie žalobcu je zrejmé, že aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy má svoj pôvod v postihnutí žalobcu (disciplinárnymi rozhodnutiami), ktoré žalobca považoval za diskriminačné. Posúdenie žalobných dôvodov, ako ich konštruoval žalobca v žalobe a v priebehu konania pred súdmi nižších inšancií, by malo nevyhnutne za následok prieskum správnosti a dôvodnosti rozhodnutí vydaných v disciplinárnom konaní pred orgánmi žalovaného; a j z uvedeného dôvodu závery súdov nižších inšancií nie sú výsledkom nesprávneho právneho posúdenia.

20.1. Dovolací súd v tomto smere zdôrazňuje, že svoj postih žalobca videl v smere i) proti nemu vedeného disciplinárneho konania a ii) vyradenia z voľby biskupa; v týchto dvoch smeroch videl porušenie svojich práv ako to vyplýva zo satisfakčnej časti žalobného petitu (návrh, aby súd žalovanému uložil povinnosť zaslať žalobcovi a každému cirkevnému zboru ECAV písomné ospravedlnenie s nasledovným znením: „Vyhlásenie k postihovaniu pána K.. Evanjelická cirkev prostredníctvom svojich organizačných jednotiek postihovala S. K., zborového farára Cirkevného zboru K.. Postihovanie pána D. spočívalo v jeho disciplinárnom potrestaní a vyradení jeho osoby z voľby biskupa Východného dištriktu. K postihovaniu pána K. Evanjelická cirkev pristúpila z dôvodu, že pán K. verejne poukazoval na kauzy Evanjelickej cirkvi, teda, že podal oznámenie o protispoločenskej činnosti jej predstaviteľov. Týmto postihovaním preto Evanjelická cirkev porušila práva pána K. ako svojho zamestnanca v zmysle § 13 ods. 3 Zákonníka práce, preto sa mu týmto ospravedľuje.“). Ak potom nižšie sudy vec posúdili z hľadiska oprávnenia preskúmať rozhodnutia vydané v disciplinárnom konaní ECAV a preskúmať skutočnosť týkajúcu sa práva voliť, vymenúvať svojich členov do cirkevnej služby, prekladať ich a rozhodovať o zániku ich cirkevnej služby, nie je dôvodné tvrdiť, že do tohto oprávnenia odvolací súd nesprávne zahrnul aj oprávnenie ECAV vykonávať aj práva a povinnosti zamestnávateľa.

21. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd uzatvára, že pokiaľ dovolateľ uplatnil výlučne dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, dovolacia otázka nebola koncipovaná správnym spôsobom, na riešení dovolateľom nastolenej právnej otázky rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo. Z uvedeného dôvodu dovolací súd dovolanie žalobcu postupom podľa § 447 písm. f) CSP odmietol, nakoľko nie je odôvodnené prípustnými odvolacími dôvodmi.

22. Dovolateľ pre prípad, ak by mal dovolací súd pochybnosť, či je vnútroštátny súd oprávnený zasiahnuť do slobody cirkví a náboženských spoločností tým, že bude vykladať vnútroštátne právo s ohľadom na cieľ smernice, navrhol, aby dovolací súd inicioval konanie o predbežných otázkach na Súdnom dvore Európskej únie (bod 3.7. tohto rozhodnutia); návrh na prerušenie konania za tým účelom nepodal.

22.1. K otázke povinnosti súdu podať návrh na konanie pred Súdny dvorom Európskej únie sa vyjadril dovolací súd už za účinnosti predchádzajúceho procesného predpisu (Občiansky súdny poriadok) a v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/108/2012 z 26. júla 2012, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 61/2013 právnou vetou konštatoval, že „ak súd v priebehu konania nedospeje k potrebe výkladu komunitárneho práva, a preto konanie v zmysle § 109 ods. 1 písm. c) OSP nepreruší, prejednanie a rozhodnutie sudcom vnútroštátneho súdu nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f) ani g) OSP.“ V odôvodnení rozhodnutia bližšie uviedol, že „vnútroštátny súd nie je povinný vyhovieť každému návrhu účastníka konania na prerušenie konania a postúpenie návrhu Súdny dvor na vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke; túto povinnosť nemá ani vtedy, keď prípadne v určitej veci aplikuje ustanovenie zákona platného v Slovenskej republike, do ktorého bol prenesený obsah právnych noriem Európskej únie. Zmyslom riešenia predbežnej otázky je zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva, teda nie rozhodnúť spor, ktorý nemá žiadnu komunitárnu relevanciu a je vo výlučnej kompetencii štátu členskej krajiny.“ Závery vyplývajúce z citovaného rozhodnutia dovolacieho súdu sú plne aplikovateľné aj za účinnosti novej procesnej úpravy predstavovanej Civilným sporovým poriadkom; závery vyplývajúce z R 61/2013 si najvyšší súd osvojil aj v neskoršom rozhodnutí sp. zn. 7Co/3/2021 z 30. novembra 2021.

22.2. K nastoleným otázkam dovolací súd uvádza, že z dôvodov, pre ktoré dovolanie odmietol, je iniciovanie konania o predbežných otázkach nadbytočné a akékoľvek závery Súdneho dvora Európskej únie o nastolených otázkach by nemohli mať vplyv na posúdenie veci dovolacím súdom. Je tomu z dôvodu, že dovolanie žalobcu nebolo odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

23. Pri rozhodovaní o trovách dovolacieho konania dovolací súd aplikoval § 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Podľa princípu úspechu v dovolacom konaní náhradu trov dovolacieho konania priznal v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešnému žalovanému.

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.